

Sygn. akt IV Ka 197/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSA Stanisław Tomasiak

Sędziowie SO Sławomir Gosławski (spr.)

del. SR Katarzyna Trafisz

Protokolant Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Janusza Omyły

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 roku

sprawy **B. R.**

oskarżonego z art. 178 a § 4 kk

z powodu apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 17 stycznia 2014 roku sygn. akt II K 695/13

na podstawie art.437§1 kpk, art.438 pkt 4 kpk, art.634 kpk, art.627 kpk, art.10 ust.1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną w punkcie 1 karę pozbawienia wolności obniża do 5 (pięciu) miesięcy;

w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

zasądza od oskarżonego B. R. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych opłaty za obie instancje oraz kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Ka IV 197/14

UZASADNIENIE

B. R. został oskarżony o to, że:

w dniu 20.07.2013 roku około godziny 6.50 w T. na ulicy (...) województwa (...), prowadził pojazd w ruchu lądowym - samochód marki M. o numerze rejestracyjnym (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości - 0,88 mg/l zawartością alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokami Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim o sygnaturze akt II K 170/10 i II K 497/11, oraz mając orzeczone za numerem II K 497/11 przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim zakaz prowadzenie wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat poczynając od dnia 26.02.2011 roku nie zastosował się do tego zakazu tj. o czyn z art. 178a § 4 kk.

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. wyrokiem z dnia 17 stycznia 2014 roku w sprawie II K 695/13:

1. oskarżonego B. R. uznał za winnego dokonania zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 178a § 4 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 8 lat;
3. na podstawie art. 49 § 2 kk zasądził od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej kwotę 500 złotych tytułem świadczenia pieniężnego;
4. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 90 złotych tytułem wydatków poniesionych w sprawie.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył obrońca oskarżonego.

Wyrokowi zarzucił:

- a) rażąco niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wymiarze bezwzględnie bezwarunkowego zawieszenia jej wykonania;
- b) zastosowanie zbyt surowego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 8 lat.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez warunkowe zawieszenie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności na okres trzech lat, a ponadto o złagodzenie zastosowanego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Sąd okręgowy zważył co następuje:

apelacja została wywieńczona w istocie z podstawy art. 438 pkt 4 kpk i okazała się o tyle zasadna, iż skutkowałą obniżeniem orzeczonej kary pozbawienia wolności do 5 miesięcy.

Na wstępie należy podkreślić, iż sprawstwo oskarżonego nie jest kwestionowane i w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie budzi żadnych wątpliwości; nie musi więc być przedmiotem szczegółowych rozważań sądu odwoławczego. Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i oceny prawnej przedmiotowego czynu.

Zarzut rażąco niewspółmierności kary jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnosić, gdy kara (zastosowana reakcja karna), jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą.

Nie jest zasadny podniesiony w apelacji zarzut wymierzenia oskarżonemu kary rażąco surowej przez zaniechanie zastosowania wobec niego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Zmiana w tym zakresie orzeczonej kary (reakcji karnej) mogłaby w wyniku postępowania odwoławczego nastąpić jedynie wówczas, gdyby kara bezwzględna pozbawienia wolności jawiła się jako „rażąco niewspółmierna”. Owa niewspółmierność w ustawie została poprzedzona określeniem „rażąca”, co wyraźnie zaostrza kryterium zmiany wyroku z powodu czwartej podstawy odwoławczej. Określenie „rażąca” należy bowiem odczytywać dosłownie i jednoznacznie jako cechę kary, która istotnie przez swą niewspółmierność razi (oślepia).

Rażąca niewspółmierność kary zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności mających zasadniczy wpływ na jej wymiar można by przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej a karą wymierzoną w I instancji.

Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zachodzi. W tym kontekście należy uwzględnić, iż:

- oskarżony jest trzeci raz karany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Ponadto ma jedno skazanie z art. 244 kk. W długiej perspektywie czasu okazał jednak powtarzającą się tendencję, iż ma skłonność do nadużywania alkoholu i lekceważenia porządku prawnego. Wcześniejsze reakcje karne, w tym kara bezwzględna pozbawienia wolności nie odniosły wobec niego pożądanych efektów w postaci utrwalenia jego postawy w kierunku przestrzegania porządku prawnego; dane te wskazują, iż w/w nie wyciągnął żadnych wniosków z uprzednich skazań;

- okoliczności popełnienia przypisanego mu czynu wskazują na znaczny stopień jego społecznej szkodliwości (wysoki stan nietrzeźwości, w sposób ewidentny i znaczny godzący w zdolności psychofizyczne sprawcy, popełnienie czynu w terenie zurbanizowanym). Z wyjaśnień oskarżonego wynika łatwość podjęcia decyzji o popełnieniu tego przestępstwa (po wypiciu alkoholu chciał sprawdzić naprawiany samochód). Dodatkowo nie posiadał on uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi;

- oskarżony podniósł na rozprawie odwoławczej, że udało mu się zdobyć długookresową pracę, a w czerwcu 2014 roku planowany jest poród jego pozamałżeńskiego dziecka. Nie przytoczył przy tym dodatkowych argumentów, ażeby typowe w istocie warunki osobiste mogłyby mieć istotny wpływ na wymiar kary (jakie ciężkie następstwa – poza zwykłymi niedogodnościami – przemawiają za rezygnacją z wykonania krótkoterminowej kary pozbawienia wolności).

Zastosowanie art. 69 kk uzależnione jest od wymiaru kary nie przekraczającej dwóch lat i od przekonania sądu, iż jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Dodatkowo wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 kk sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Wyjątkowy wypadek to sytuacja ekstraordynaryjna, dodatkowo uzasadniona okolicznościami szczególnymi. W nauce prawa karnego podkreśla się, że okoliczności szczególne, to okoliczności zarówno przedmiotowe, jak i podmiotowe (motywacja, pobudki), a także stan zdrowia sprawcy, jego trudne warunki rodzinne, materialne (tak np. M. Leonieni, Warunkowe zawieszenie, s. 70). Nie bez znaczenia jest również przypadkowość dokonanego czynu, pozytywna ocena sprawcy, nienaganny tryb życia (zob. tamże, s. 70-71). W orzecnictwie dodatkowo podkreślano, że chodzi tutaj o nagromadzenie okoliczności łagodzących: zwykłych bądź nietypowych, nadzwyczajnych, rzadko spotykanych, a także o ich łączną ocenę (por. uchw. SN z 19.1.1962 r., VI KO 90/60, OSN 1962, Nr 3, poz. 37, zobacz KK, Komentarz, pod red. Roberta Zawłockiego, rok wydania: 2011, Wydawnictwo: C.H.Beck, Legalis).

Skarżący nie wykazał, ażeby zachodził w niniejszej sprawie szczególnie uzasadniony wypadek, warunkujący na podstawie art. 69 § 4 kk warunkowe zawieszenie orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności. Również sąd odwoławczy z urzędu takich okoliczności się nie dopatrzył.

Dane dotyczące osoby sprawcy, zwłaszcza jego uprzednia karalność i nie korygowanie swojego zachowania w kierunku przestrzegania porządku prawnego w kontekście okoliczności popełnienia przedmiotowego czynu, który cechuje jaskrawość, duże nasilenie złej woli wskazują, iż nie można wobec B. R. postawić pozytywnej prognozy kryminologicznej, a to sprzeciwia się warunkowemu zawieszeniu wymierzonej mu kary pozbawienia wolności. W tym przypadku nie tyle wysokość kary, a jej postać ma decydujące znaczenie, zwłaszcza dla realizacji funkcji wychowawczych i zapobiegawczych wobec sprawcy. Oskarżony musi zdawać sobie sprawę, iż za każde kolejne przestępstwo grozi mu adekwatna reakcja karna, a w realiach jego uprzedniej karalności nie może już liczyć na pobłażliwość.

Dlatego orzeczenie przez sąd rejonowy w zaskarżonym wyroku wobec oskarżonego bezwzględnej kary pozbawienia wolności nie można uznać za rażąco surową reakcją karną; w sprawie bowiem przeważają zdecydowanie okoliczności obciążające, które jednoznacznie przemawiają za poddaniem sprawy resocjalizacji w zakładzie karnym.

Przestępstwo z art. 178a § 4 kk zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Sąd odwoławczy obniżył oskarżonemu orzeczoną karę pozbawienia wolności do 5 miesięcy. Uwzględnił przy tym dodatkowo:

- okoliczności czynu (oskarżony zdążył przejechać krótki odcinek drogi);
- warunki osobiste (dotyczące wykonywania pracy i urodzenia się dziecka).

Znaczenie dla wysokości kary izolacyjnej ma także to, iż zarządzeniu będzie podlegać kara pozbawienia wolności ze sprawy II K 497/11, a oskarżony nie wymaga aż tak długotrwałej resocjalizacji w zakładzie karnym.

Wymierzenie w tych realiach oskarżonemu ostatecznie kary 5 miesięcy pozbawienia wolności nie można utożsamić z reakcją surową, a już na pewno w takim wymiarze nie ma znamion „rażącej” surowości. Kara ta jest adekwatna do wagi czynu, sylwetki sprawy i spełni swoje zadania w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej.

Sąd okręgowy nie dopatrył się natomiast podstaw do złagodzenia skazanemu wymiaru środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Orzeczenie go na okres 8 lat uwzględnia sposób i rodzaj naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym o podstawowym dla niego znaczeniu; z drugiej strony uprzednia karalność sprawy i niewyciąganie przez niego wniosków z dotychczasowych doświadczeń, skłonność do nadużywania alkoholu i niekontrolowanie swojego zachowania pod jego wpływem uzasadnia orzeczenie tego środka karnego w wysokości zbliżonej do górnego zagrożenia ustawowego, co prawidłowo zaakcentował sąd I instancji w pisemnych motywach wyroku. Wcześniejsze łagodniejsze rozstrzygnięcia w tym zakresie nie doprowadziły do korekty zachowania sprawcy w kierunku przestrzegania norm społecznie pożądanym. Dlatego okazał on, iż wymaga długotrwałego oddziaływania wychowawczego i zapobiegawczego, ażeby wdrożyć go do przestrzegania porządku prawnego.

Z tych względów sąd okręgowy orzekł, jak w sentencji; o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzekł na podstawie przepisów powołanych w wyroku.